

Handreiking zelftesten in het voortgezet (speciaal) onderwijs

Versie: 15 april 2021

Deze handreiking is bedoeld voor schoolbestuurders, schoolleiders, coronacoördinatoren en preventiemedewerkers in het voortgezet (speciaal) onderwijs.

Het coronavirus is nog steeds volop aanwezig in de maatschappij. Dat leidt soms tot besmettingen bij collega's en leerlingen, en heeft er voor gezorgd dat stevige maatregelen nodig blijven om het onderwijs verantwoord open te houden. Die maatregelen, zoals de 1,5 meter afstand houden, de handen wassen en thuisblijven bij klachten, blijven heel belangrijk: ze zijn de beste manier om verspreiding van het virus te voorkomen. Op school zijn er nog meer [regels en richtlijnen](#) om contacten te beperken, zoals verplichte looproutes en het werken met koppels in de klas.

Daarbij stelt de overheid vanaf de tweede helft van april voor alle scholen zelftesten beschikbaar, waarmee medewerkers en leerlingen zichzelf kunnen testen op corona. Hiermee kunnen in het onderwijs op een laagdrempelige manier sneller besmettingen worden opgespoord en verspreiding van het coronavirus worden voorkomen. We hebben daarmee een extra middel in handen om de veiligheid op en rondom de scholen te vergroten en de continuïteit van het onderwijs te bevorderen. Alle scholen in het funderend onderwijs ontvangen daarom in de komende weken zelftesten. De zelftesten kunnen op twee manieren worden ingezet:

- het personeel kan zichzelf regelmatig preventief testen;
- leerlingen en personeel kunnen zichzelf (begeleid) testen in het geval dat er een besmetting bekend wordt bij een leerling of personeelslid. Dit noemen we risicogericht testen.

In deze handreiking wordt voor beide manieren uitgelegd hoe zelftesten kunnen worden ingezet.

Het gebruik van zelftesten is altijd vrijwillig. Het is aan de school en uw medewerkers, de leerlingen en hun ouders of de zelftesten worden gebruikt.

De inzet van het risicogericht zelftesten wordt onderdeel van de afspraken die u (meestal) al heeft met de GGD en hun scholenteam over bron – en contactonderzoek (BCO), informatie-uitwisseling en de stappen die u nu al neemt bij het bekend worden van een besmetting. Het is dus van belang dat u aanvullende afspraken maakt met uw GGD over zelftesten. Dit kunnen bijvoorbeeld afspraken zijn over welke leerlingen snel naar huis moeten als een besmetting bekend wordt, of welke informatie leerlingen van de GGD meekrijgen in het geval van positieve zelftest. Met de GGD'en is landelijk afgesproken hoe de inzet van zelftesten in het onderwijs in het staande testadvies voor contacten wordt ingepast, elke GGD is hiervan op de hoogte.

In deze handreiking leest u wat u moet weten over zelftesten in het voortgezet (speciaal) onderwijs, en wat u moet regelen om het gebruik van zelftesten voor uw school mogelijk te maken. Lees dit document dus aandachtig door. Op www.zelftesteninhetonderwijs.nl zijn alle relevante documenten en producten beschikbaar:

- Een **'e-learning'** die instructies geeft aan begeleiders van het zelftesten op school;
- Een **informatiepakket** voor leerlingen, ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI);
- **Voorbeeldbrieven** en documenten waarmee u personeel, ouders en leerlingen kunt informeren en om toestemming kunt vragen om de zelftest af te nemen.
- **Veelgestelde vragen** en de antwoorden daarop en een bemande **helpdesk** voor schoolbestuurders en schoolleiders, die u telefonisch of per e-mail nadere toelichting kan geven.

De algemene regels, richtlijnen (protocollen, servicedocument) en veelgestelde vragen over onderwijs in coronatijd leest u op www.lesopafstand.nl, waar altijd de laatste versie van deze documenten te vinden is.

NB: in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het praktijkonderwijs (pro) zal de begeleide zelftest niet voor alle leerlingen geschikt zijn. Scholen voor vso en pro ontvangen nog aanvullende informatie over de aanvullende mogelijkheden die er voor hen zijn.

1. Wat zijn zelftesten?

Zelftesten is een verzamelnaam van coronatesten, van verschillende fabrikanten, die als eigenschap hebben dat de uitvoering van de test en het aflezen van het testresultaat niet door een ander gebeurt, maar door de geteste persoon zelf (eventueel met begeleiding van een persoon die instructies geeft). De overheid stelt antigeensneltesten als zelftesten ter beschikking voor het onderwijs. Deze testen worden uitgevoerd door leerlingen en medewerkers zelf.

Deze zelftesten verschillen van de test op de GGD-testlocatie: het wattenstaafje hoeft minder ver de neus in. Antigeensneltesten zijn testen die binnen maximaal 30 minuten (en vaak vanaf 15 minuten) een infectie met het coronavirus kunnen vaststellen. Een zelftest kan infecties opsporen die anders nog niet ontdekt zouden zijn, omdat de persoon (nog) geen klachten heeft. De resultaten van deze zelftesten zijn iets minder gevoelig dan de testen die bij de testlocaties van de GGD worden gebruikt. De zelftest kan de kans op een ongemerkte besmetting dus verkleinen, maar niet uitsluiten. Blijf dus voorzichtig en zorg dat iedereen op school zich blijft houden aan de basisregels tegen verspreiding van het coronavirus, zoals afstand houden, handen wassen en thuisblijven en testen (via de GGD) bij klachten. Bij een positieve uitslag met een zelftest is het advies om contact op te nemen met de GGD en een verificatietest te doen bij een GGD-testlocatie.

2. Hoe wordt zelftesten in het onderwijs toegepast, en wat levert het op?

In het voortgezet onderwijs worden zelftesten preventief én risicogericht ingezet.

- Het personeel van uw school kan zich twee keer per week preventief testen. Dit gebeurt thuis. Door regelmatig te testen, kan een onverhoopte besmetting vroegtijdig worden opgespoord en kan verspreiding van het virus worden voorkomen.
- Als een besmetting op uw school bekend wordt, kan een brede groep leerlingen een zelftest doen. Dit is risicogericht testen. Het zelftesten gebeurt in dit geval op school, onder begeleiding, maar onder eigen verantwoordelijkheid van de tester. Het testen van contacten draagt eraan bij zo snel mogelijk verdere verspreiding te voorkomen. Hierbij is het belangrijk dat alleen contacten met een laag risico op besmetting de zelftesten doen. Personen met een hoog risico op besmetting (nauwe contacten) moeten zo snel mogelijk in quarantaine en getest worden bij de GGD. De GGD en de school bepalen samen welke personen tot welke groep behoren.

Zelftesten is altijd vrijwillig: iedereen beslist zelf of hij of zij zich wil testen. Voor leerlingen jonger dan 16 is toestemming van een ouder of verzorger nodig. Er zijn geen gevolgen als een leerling of personeelslid zichzelf niet wil testen, of als de ouders van een leerling hier geen toestemming voor geven. Hoe groter de deelnamebereid is, hoe groter de effectiviteit.

Periodiek preventief zelftesten van personeel thuis

Alle medewerkers van de school (zoals OP, OOP, stagiaires en zorgpersoneel) kunnen zichzelf twee keer week thuis preventief testen. De hoeveelheid testen voor uw personeel is een inschatting op basis van de cijfers over onderwijspersoneel die bekend zijn bij DUO. Het kan zijn dat u iets te veel

of te weinig ontvangt. We vragen u om deze eerste levering zo goed mogelijk en naar eigen inzicht te verdelen onder het personeel. Het wordt in de loop van mei mogelijk om testen bij te bestellen of een bestelling te annuleren via een bestelmodule. Hou hiervoor www.zelftesteninhetonderwijs.nl in de gaten.

Personeel wordt aangeraden zich tweemaal per week te testen. Door regelmatig preventief te testen, kan een onverhoopte besmetting eerder worden opgespoord, en een mogelijk grotere uitbraak worden voorkomen. De uitslag van een zelftest is minder nauwkeurig dan de testen die bij de GGD worden afgenomen. Gebruik daarom zelftesten niet als een medewerker:

- coronaklachten heeft;
- een melding heeft gekregen van de coronamelder-app;
- als nauw contact of huisgenoot uit BCO komt;
- terugkeert uit een hoogrisicogebied.

Risicogericht zelftesten van leerlingen en personeel op school

De inzet van het risicogericht zelftesten vindt plaats als een besmetting op school bekend wordt. Het inzetten van zelftesten gebeurt in dit geval nadrukkelijk in samenwerking met uw plaatselijke GGD. Afspraken die u reeds met uw regionale GGD heeft gemaakt over wat te doen bij een melding van een besmet persoon, blijven gelden. Dit kunnen afspraken zijn over welke leerlingen en/of medewerkers direct naar huis gestuurd worden. Hier komen afspraken bij over de inzet van het zelftesten, zoals de manier waarop u samen bepaalt welke leerlingen en medewerkers naar huis moeten en welke een zelftest aangeboden krijgen, wanneer een besmetting bekend wordt. Het is van belang dat de zelftest plaatsvindt kort na het bekend worden van een besmetting. Soms zal de informatie die nodig is om het BCO uit te voeren al volledig bekend zijn, en kan de te testen groep heel nauwkeurig worden vastgesteld. Soms zal dit een bredere inschatting zijn, omdat nog niet alle informatie bekend is. Met de GGD maakt u hier afspraken over; samen bepaalt u de te testen groep. Over deze werkwijze zijn landelijk afspraken gemaakt. Uw GGD is ervan op de hoogte dat er afspraken gemaakt moeten worden met scholen die zelftesten gaan inzetten. De test- en quarantaineadviezen van de GGD dienen nog steeds volledig opgevolgd te worden door de school, het personeel en de leerlingen.

Bij het zelftesten is het mogelijk dat dit bij personen een positief testresultaat oplevert. Deze personen zijn dan waarschijnlijk besmet. Doordat dit sneller bekend is, kunnen deze personen snel naar huis, in isolatie en contact opnemen met de GGD voor een test op een GGD-testlocatie. Zo isoleren we snel een besmetting, worden aanvullende besmettingen voorkomen en is een uitbraak op uw school minder waarschijnlijk. Dat is ook goed voor de continuïteit van het onderwijs, omdat het dan minder waarschijnlijk is dat een klas of groep leerlingen naar huis moet worden gestuurd. Het zelftesten biedt extra handelingsperspectief voor scholen als zich een besmetting voordoet, en brengt meer zekerheid en daarmee meer rust voor leraren, ondersteunend personeel, leerlingen en hun ouders.

Het bron- en contactonderzoek (BCO) van de GGD

Wanneer iemand positief is getest op het coronavirus, doet de GGD een bron- en contactonderzoek om de verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Een besmet persoon wordt gebeld door een GGD-medewerker. Samen gaan zij op zoek naar:

- door wie de persoon is besmet (de bron);
- met wie de besmette persoon in contact is geweest (de contacten), die mogelijk besmet zijn met corona.

Contacten worden geïnformeerd over hun besmettingsrisico en welke maatregelen zij moeten nemen, in de vorm van test- en quarantaineadviezen. Als leerlingen, docenten en/of

personeelsleden als contact uit BCO komen, dan ontvangen zij per telefoon en/of per brief nadere informatie van de GGD over testen, quarantaine en wat er van hen verwacht wordt. BCO is een belangrijk onderdeel van de bestrijding van de pandemie.

De relatie van het BCO met zelftesten op school

Het risicogericht zelftesten wordt een onderdeel van het testbeleid bij het BCO van de GGD. Samen met de GGD bepaalt de school bij een bekend geworden besmetting wat er moet gebeuren:

- personen die als '[nauw contact](#)' wordt aangemerkt, inclusief huisgenoten, krijgen het advies in quarantaine te gaan en zich te laten testen bij een GGD-testlocatie. Zij blijven dus niet op school;
- personen die als 'overig contact' worden aangemerkt hoeven niet in quarantaine krijgen de mogelijkheid om een (begeleide) zelftest te doen.

Om de eventueel besmette personen snel op te sporen, is het van belang het zelftesten snel na de melding op te kunnen starten. In overleg met uw GGD kan dit omwille van de tijd betekenen dat de te zelftesten groep personen (breed) wordt ingeschat. Wanneer het BCO verder wordt uitgevoerd door de GGD, wordt een meer nauwkeurige inschatting wordt gemaakt welke personen tot welk type contacten worden gerekend.

3. Wat moet de school regelen om met zelftesten te kunnen starten?

Als u als school besluit de zelftesten te gaan gebruiken, moet u een paar zaken regelen. Dit is erop gericht om personeel en ouders inspraak te geven in de overweging van de school zelftesten in te gaan zetten, en om de rechten van leerlingen te waarborgen (bv. vrijwilligheid van de testafname en privacy). Daarnaast moeten stappen worden gezet om ervoor te zorgen dat het zelftesten straks zo goed en zo snel mogelijk kan plaatsvinden, onder meer door collega's hier een rol en verantwoordelijkheid in te geven. U moet de volgende stappen nemen:

1. Besluitvorming binnen het schoolbestuur, met MR/GMR

Los van dat het gebruik van een zelftest door een leerling of personeelslid altijd vrijwillig is, hebben de medezeggenschapsraad en de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad instemmingsrecht op het inzetten van zelftesten op school. Dat is omdat zelftesten met het veiligheids- en gezondheidsbeleid van de school te maken heeft.¹ Dit vraagt altijd enige tijd, betrek de (G)MR dus zo snel mogelijk.

2. Informeren van medewerkers en ouders, toestemming vragen aan ouders

Het is belangrijk dat personeel, ouders en leerlingen op de hoogte worden gesteld. Om medewerkers en leerlingen en hun ouders/verzorgers goed te informeren zijn modelbrieven opgesteld die u kunt gebruiken. U kunt de brieven aanpassen aan uw eigen situatie. U vindt de modelbrieven op www.zelftesteninhetonderwijs.nl. Medewerkers die meer willen weten over nut, noodzaak en afname van het zelftesten kunnen een instructievideo bekijken hoe een zelftest werkt. Deze staat ook op bovengenoemde website.

Voor leerlingen jonger dan 16 jaar is expliciete toestemming van ouders een vereiste: ouders/verzorgers (en de leerling zelf natuurlijk) dienen in te stemmen met de zelftest. Schriftelijke/digitale toestemming van één ouder is hierbij voldoende. De school mag er vanuit gaan dat wanneer één ouder toestemming heeft verleend, de andere ouder hiermee ook akkoord is, tenzij er sprake is van een ingewikkelde verstandhouding tussen de ouders - als die bekend is bij de school. Wanneer de toestemming ontbreekt, mag bij een besmetting de leerling geen test worden aangeboden. In principe is de toestemming vormvrij (mag schriftelijk, mondeling, digitaal),

---

¹ Wet medezeggenschap op scholen, art. 10 sub e.

maar het is verstandig als de school de toestemming heeft vastgelegd zodat die niet telkens opnieuw gevraagd hoeft te worden. Hierbij kunt u gebruik maken van uw reguliere administratie- en communicatieprogramma, zoals *SOMtoday*, *WIS Communicator* en *Magister*, voor het verzamelen en registreren van toestemmingen. In deze programma's zitten al functionaliteiten voor het ophalen van toestemmingen (bijvoorbeeld voor gebruik van beeldmateriaal). Deze kunnen onder de juiste voorwaarden ook voor deze toestemming ingezet worden.

Voor personeel en leerlingen van 16 jaar en ouder is de bovengenoemde toestemming niet nodig. Zij besluiten zelf of ze de test willen doen. Om een goede afweging te kunnen maken is voor leerlingen lesmateriaal ontwikkeld.

3. Coronacoördinator/preventiemedewerker

Iedere school stelt een coronacoördinator aan. Dit is op de meeste scholen al gebeurd. Hoewel het goed naleven en uitdragen van de coronarichtlijnen een verantwoordelijkheid is van het hele schoolteam, speelt deze collega een coördinerende rol voor wat betreft het coronabeleid op uw school. Hij of zij is op de hoogte te van de geldende richtlijnen rondom corona op school, is de contactpersoon voor de afstemming met de GGD, en is verantwoordelijk voor de te nemen preventieve maatregelen. Het coördineren van het zelftestproces sluit hier op aan. De coronacoördinator moet ervoor zorgen ervoor dat alle randvoorwaarden op school in orde zijn voor een goede begeleide zelftestafname door leerlingen. De coördinator blijft in goed contact met het scholenteam van de GGD, en zorgt er namens de school voor dat er voldoende tests aanwezig blijven. Het organiseren van bereikbaarheid in het weekend kan helpen. Op deze manier wordt vertraging in de te geven adviezen van het GGD scholenteam voorkomen.

4. Aanstellen en opleiden begeleiders

Naast de coronacoördinator dienen enkele begeleiders aangesteld te worden. De begeleider is de persoon die het daadwerkelijk zelftesten door leerlingen begeleidt, en aanwijzingen geeft op afstand. De coördinator kan ook begeleider zijn, maar dit hoeft niet. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de begeleider een zelftest afneemt bij leerlingen of collega's. Omdat het om mondelinge instructies aan leerlingen gaat, wordt aangeraden docenten aan te stellen als begeleider; zij maken in hun werkzaamheden immers dagelijks gebruik van hun didactische vaardigheden.

Voor de begeleiders is een online instructie ontwikkeld, een zogenaamde 'e-learning'-module, waarin helder wordt uitgelegd wat de rol is van de begeleider, en waar hij/zij verantwoordelijk voor is. Het is nodig dat elke begeleider vooraf deze e-learning volgt. Deze vindt u via www.zelftesteninhetonderwijs.nl en is voor iedereen vrij toegankelijk. Collega's die geen begeleider zijn, maar wel meer willen weten over nut, noodzaak en afname van het zelftesten kunnen deze ook volgen. Het doorlopen van de instructietraining kost maximaal 1 uur.

5. Trainen van leerlingen

Voor leerlingen is een informatiepakket samengesteld door het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI). Dit betreft een korte inpasbare lesmodule, in 4 varianten (voor onder- en bovenbouw vmbo en voor onder- en bovenbouw havo/vwo). De inhoud sluit aan op de leefwereld van leerlingen. Ze leren meer over de verspreiding en de besmettelijkheid van corona, worden wegwijs gemaakt met het zelftesten en leren dat deelname vrijwillig is. Deze lessen kunnen verzorgd worden door biologiedocenten bij de biologieles of mentorles. Extra aandacht moet uitgaan naar bovenbouwleerlingen zonder biologie in hun pakket; ook zij dienen deze lessen te volgen. De instructies zijn te vinden op www.zelftesteninhetonderwijs.nl.

6. Afspraken over zelftesten

a. Onderwijspersoneel

Geef alle medewerkers die de hele week op school aanwezig zijn (docenten, ondersteunend personeel, stagiairs, zorgpersoneel, externe inhuur, ed.) de mogelijkheid om twee keer per week thuis te zelftesten. U ontvangt de zelftesten voor het personeel op school, deze kunt u aan het personeel uitdelen.

b. Leerlingen

Bepaal waar de leerlingen de zelftest gaan afnemen en richt de ruimte in waarin getest gaat worden.

- Optie 1: Testruimte inrichten waar leerlingen één voor één naartoe komen.
- Optie 2: Leerlingen in (kleine) groepjes naar de testruimte laten komen.
- Optie 3: Geen testruimte en klassikale afname met alle leerlingen tegelijkertijd.

Meer informatie over het inrichten van de testruimte, het uitvoeren van de zelftest en het waarborgen van de privacy van leerlingen vindt u op www.zelftesteninhetonderwijs.nl.

7. Afspraken maken met de GGD

Het risicogericht zelftesten wordt onderdeel van het testbeleid van de GGD vanuit het bron- en contactonderzoek (BCO). Hierover maakt u afspraken met uw GGD. Dit komt bij de afspraken die u meestal al heeft gemaakt met uw GGD over de stappen die u nu al neemt als een besmetting op school bekend wordt, zoals welke leerlingen naar huis moeten om in quarantaine te gaan.

Het is van belang dat de zelftest plaatsvindt kort na het bekend worden van een besmetting. Met de GGD maakt u afspraken over het zelftesten: samen bepaalt u de te testen groep. Soms zal de informatie die nodig is om het BCO uit te voeren al volledig bekend zijn en kan de te testen groep heel nauwkeurig worden vastgesteld; soms zal dit een bredere inschatting zijn, omdat nog niet alle informatie bekend is. De test- en quarantaineadviezen van de GGD dienen in alle gevallen volledig en direct te worden opgevolgd door de school, het personeel en de leerlingen.

8. Verdeling en opslag van de zelftesten

De zelftesten worden in eerste instantie bij u op school afgeleverd. Later wordt overgegaan naar een systeem waarin u de zelftesten zelf digitaal kunt bestellen. De testen zijn op twee manieren verpakt: per 25 stuks of per stuk. De testen verpakt per 25 stuks zijn bedoeld voor het preventief testen van het personeel thuis. De testen per stuk verpakt zijn bedoeld voor leerlingen, om zich te testen op school. Reik de testen aan medewerkers voor het preventief zelftesten persoonlijk uit. Houd bij hoeveel testen er uitgereikt worden.

Bepaal wie verantwoordelijk is voor de opslag van de zelftesten. In de voorbereiding is belangrijk om voldoende opbergruimte voor de voorraad testen te organiseren. De kastruimte dient afgesloten te kunnen worden en voldoende groot; de temperatuur mag niet boven de 30 graden komen. Zie hiervoor ook de bijsluiters van de zelftest. Aangezien zelftesten kostbaar en schaars zijn, en mede daarom gewild zijn, benadrukken we het belang van goed voorraadbeheer op de school en een doeltreffende inzet ervan, waarbij diefstal en verleiding van meenemen voorkomen wordt. De zelftesten dienen uitsluitend ingezet te worden om verspreiding van het coronavirus op de school te voorkomen en de continuïteit van het onderwijs te bevorderen.

4. Hoe verloopt het zelftesten op school?

Als een besmetting op school bekend wordt (door de GGD, door de leerling of de collega zelf, of door de ouders van een leerling), is het belangrijk om rustig te blijven en kordaat te handelen. De opstart en uitvoering van het risicogericht zelftesten dient bij voorkeur binnen een dagdeel na melding van de besmetting plaats te vinden. Het is dus niet zo dat elke minuut telt.

Volg de onderstaande stappen:

1. *Melding van een besmetting - contact met de GGD*

- Een melding van een besmetting kan op meerdere plekken in de school terecht komen. Zorg dat de coronacoördinator/preventiemedewerker snel op de hoogte is. Hij of zij is ook het eerste aanspreekpunt voor de GGD.
- Als de besmetting via een ouder, leerling of personeelslid wordt gemeld, zoek dan telefonisch contact met het scholenteam van de GGD. 1) Maak melding van de geconstateerde besmetting en 2) geef aan dat zelftesten gebruikt gaan worden bij leerlingen. NB: een school mag een besmetting niet met naam en toenaam noemen, dat mag alleen de besmette persoon zelf of zijn/haar ouders. Een besmetting op uw school melden zonder de naam van de persoon te noemen mag wel.
- Volg eventuele adviezen op en volg de afspraken op die u al met de GGD heeft gemaakt over welke leerlingen direct naar huis moeten (voorbeeld: als u werkt met groeps- en koppelvorming bij leerlingen: alle leerlingen uit het cohort van de besmette leerling).
- Als de besmetting door de GGD wordt gemeld, volg dan eventuele adviezen op, en volg de afspraken op die u al met de GGD heeft gemaakt over welke leerlingen direct naar huis moeten en in quarantaine gaan.
- Als geen contact met de GGD tot stand komt, dan volgt de school de eerder gemaakte afspraken met de GGD over welke leerlingen direct naar huis moeten.

2. *Bepalen welke leerlingen getest kunnen worden*

Bepaal samen met de GGD welke groep op school een begeleide zelftest krijgt aangeboden. Soms zullen GGD en school samen exact kunnen bepalen welke personen als 'overige contacten' (categorie 3) getest kunnen worden. Soms is exacte vaststelling binnen enkele uren niet goed mogelijk, en gebeurt dit meer grofmazig. Volg altijd de adviezen van de GGD die u na overleg krijgt, of eerder gemaakte afspraken als geen contact tot stand komt.

De groep leerlingen en medewerkers die een zelftest krijgt aangeboden, wordt bepaald met behulp van de roosters. Deze bepaling van categorie 3-contacten vindt breed plaats:

- op basis van de adviezen van de GGD over de besmettelijke periode van de persoon. Als het BCO al is voltooid, kan deze besmettelijke periode nauwkeuriger worden aangegeven dan als het BCO nog niet is afgerond. Dan wordt een ruwe schatting gemaakt, bijvoorbeeld 'de vier dagen voordat de besmetting bekend werd'. De GGD heeft hiervoor de kennis in huis, dus zij nemen hierin het initiatief;
- Welke leerlingen en medewerkers minstens één lesuur in dezelfde ruimte (klaslokaal) zijn geweest met de besmette persoon gedurende diens besmettelijke periode;
- Exclusief de leerlingen die al naar huis zijn gestuurd omdat ze nauw contact zijn;
- Exclusief de leerlingen < 16 jaar waarvan de ouders geen toestemming hebben gegeven;
- Docenten en personeel mogen zich ook laten testen als ze uit bovenstaande inventarisering van te testen groep naar voren komen.

In de onderbouw betekent deze werkwijze meestal dat één klas getest moet worden; in de bovenbouw gaat het om meer leerlingen van het gehele leerjaar door de wisselende klassensamenstelling per vak.

Let op: deze personen kunnen getest worden, maar testen is altijd vrijwillig. Elke leerling en medewerker mag de test weigeren.

3. *Hoe de begeleide zelfafname plaatsvindt*

1. De coronacoördinator begeleidt vooraf het logistieke proces van de afname. Leerlingen worden één voor één of in kleine groepjes naar de testruimte gebracht, of er wordt een klassikale afname georganiseerd.
2. Bij begeleiding moet sprake zijn van een fysiek en sociaal veilige omgeving, waar wordt gelet op de privacy, en leerlingen zichzelf kunnen testen zonder dat een medeleerling, collega of leidinggevende meekijkt naar het testresultaat.
3. De leerling neemt de test bij zichzelf af en kan hierbij op afstand mondeling worden ondersteund door de begeleider. Met name bij de eerste afnames van een zelftest kan begeleiding wenselijk zijn. Voor leerlingen die vanwege een belemmering niet in staat zijn om zelf de test zelf af te nemen (denk aan VSO en Pro), volgt spoedig een aanvullende brief met meer informatie.
4. De leerling leest zelf de testuitslag af; de leerling hoeft de uitslag ook niet te delen.
  - a. Wanneer een leerling 'invalid' (uitslag niet betrouwbaar), als resultaat krijgt, dan meldt de leerling dat bij de begeleider en deze stelt de leerling meteen een nieuwe test ter beschikking, zodat de leerling nog de mogelijkheid heeft om in dezelfde testronde een valide test af te nemen.
  - b. Een positieve testuitslag betekent dat de gebruiker waarschijnlijk besmet is met het coronavirus. Het is belangrijk dat de leerling direct naar huis en in isolatie gaat, dat huisgenoten ook in quarantaine gaan, en contact wordt opgenomen met de GGD. Via het landelijke afsprakennummer van de GGD wordt een afspraak gemaakt voor een verificatietest. Het bron- en contactonderzoek dat hierop weer plaatsvindt, kan tot een nieuwe ronde zelftesten op school leiden.
  - c. Een negatieve testuitslag betekent dat de leerling waarschijnlijk niet besmet is met het coronavirus. Deze leerling kan de lesdag hervatten.
5. Elke persoon die zichzelf in de testruimte heeft getest, ruimt zijn eigen afval op door alle testonderdelen in het plastic zakje/doosje te stoppen, dicht te maken en weg te gooien in een gesloten prullenbak. De persoon maakt de tafel schoon met een schoonmaakmiddel. De school zorgt voor afvoer als 'normaal' afval. De persoon past na het testen en weggoien handhygiëne toe.

5. **Wat doet een medewerker bij een positieve testuitslag bij een preventieve test?**

Een positieve testuitslag betekent dat de gebruiker waarschijnlijk corona heeft. Het is belangrijk dat de medewerker thuis direct in isolatie gaat (thuis blijven), diens huisgenoten in quarantaine gaan en de uitslag meldt bij de GGD, zodat een afspraak gemaakt kan worden voor een verificatietest en het BCO opgestart kan worden.

Een negatieve testuitslag betekent dat de medewerker waarschijnlijk geen corona heeft. Deze medewerker kan gewoon naar school komen. Let wel op: De resultaten van deze zelftesten zijn iets minder gevoelig dan de testen die bij de testlocaties van de GGD worden gebruikt. Een zelftest kan de kans op een ongemerkte besmetting dus verkleinen, maar niet geheel uitsluiten. Blijf dus voorzichtig en zorg dat iedereen op school zich blijft houden aan de basisregels tegen verspreiding van het coronavirus, zoals afstand houden, handen wassen en thuisblijven en testen (via de GGD) bij klachten en na contact met een besmet persoon..

Bijlage 1 - Stappenplan voor begeleiders zelftesten in het onderwijs

1. Doel van zelftesten

Het doel van de begeleide zelfafname in het VO is om de verspreiding van het COVID-19 virus onder leerlingen en onderwijspersoneel zo snel mogelijk te signaleren, om daarmee het aantal coronabesmettingen op school te beperken.

2. Doelgroep zelftesten

Het zelftesten is bedoeld voor mensen zonder klachten, die níet in nauw contact zijn geweest met iemand met COVID-19, en niet terugkeren uit een hoogrisicogebied. Mensen met (milde) klachten of mensen die in nauw contact zijn geweest met iemand met COVID-19 moeten zich altijd laten testen via de GGD.

3. Uitgangspunten en voorwaarden voor deelname

Deelname aan zelftesten is altijd vrijwillig. Leerlingen hebben de lesinstructie gevolgd en begrijpen wat ze gaan doen en waarom. Ook weten zij wat het advies is bij een positieve uitslag. De uitslag is betrouwbaar. Personen kunnen alleen een zelftest afnemen als ze geen coronagerelateerde klachten hebben, geen nauw contact zijn en niet uit een hoogrisicogebied zijn teruggekomen. Voor leerlingen onder de 16 jaar is toestemming van één ouder/verzorger vereist.

4. Uw rol als begeleider

De begeleider mag alleen mondeling begeleiden. U mag niet helpen bij afnemen test, de test niet aflezen noch de uitslag bepalen. U voert geen handelingen uit.

5. Hoe werkt de zelftest?

De zelftest is een antigeen(snel)test. De antigeentest toont antigenen van SARS-CoV-2 aan in neus- en/of keelslijm. Antigenen zijn stukjes van het virus (eiwitten) die een afweerreactie kunnen opwekken in het lichaam. Als je het virus bij je draagt, laat de antigeentest dat snel zien; meestal een kwartier na het opbrengen van het monster op de testcassette.

6. Hoe begeleidt u de afname van de zelftest?

Lees de genoemde stappen in de bijsluiters van de zelftest goed door. Begeleid de leerlingen conform de stappen die daarin staan. Op hoofdlijnen zijn dat de volgende stappen (**LET OP**: lees de bijsluiters van de test goed door. Bij elke zelftest kan de werkwijze iets verschillen.):

1. **Zelftest uitpakken:** Laat de leerling de onderdelen voor zich uitstallen.
2. **Uitstrijkje zelf afnemen:** Laat de leerling zijn/haar hoofd licht kantelen. De leerling steekt het wattenstaafje in een neusgat. De leerling duwt het wattenstaafje langzaam ongeveer 2 cm in de neus (parallel aan het gehemelte - dus horizontaal naar achteren, niet naar boven) totdat de leerling weerstand voelt. Draai het wattenstaafje 4 keer (in totaal ongeveer 15 seconden) tegen de binnenkant van de neus. Herhaal dit in het andere neusgat.
3. **Monster oplossen in buisje vloeistof:** Plaats het wattenstaafje in een buisje met zogeheten extractiebuffer/testvloeistof. Draai het wattenstaafje rond. Haal het net iets boven de vloeistof en knijp het wattenstaafje uit.
4. **Druppelen:** Leg de teststrip of testcassette op een vlakke ondergrond. Houd het buisje verticaal boven het ronde, gemarkeerde gebied (niet het rechthoekige resultaatvenster). Laat precies 4 druppels op het veld vallen. Knijp hiervoor zo nodig voorzichtig in het buisje. Wacht nu 15 minuten.
5. **Aflezen uitkomst:** Zie onder 6.

Corrigeer als begeleider de leerling/collega mondeling als:

- het wattenstaafje niet diep genoeg of te diep gaat;
- het wattenstaafje niet goed wordt gemengd met de vloeistof uit het buisje;
- De teststrip/testcassette niet roze kleurt.

Zie volgende bladzijde

6. Uitslag interpreteren en vervolg bepalen

Vertel de leerlingen tijdens het wachten op de uitslag wat het betekent als de uitslag positief, dan wel negatief is (waarschijnlijk wel/geen besmetting met COVID-19). De uitslag wordt na 15 minuten afgelezen door de leerling zelf en niet door de begeleider. De testuitslag is persoonlijk. Deze hoeft de leerling niet te delen.

De uitslag is ongeldig:

- als er alleen een streepje onderin staat;
- als er geen enkel streepje opkomt;
- als de uitslag niet na 15 min en binnen 30 min is afgelezen.

In al deze gevallen moet de leerling zichzelf opnieuw testen met een nieuwe zelftest. Deze kan de leerling opvragen bij de begeleider.

Weet wat er moet gebeuren als de uitslag negatief is:

- de leerling kan direct weer deelnemen aan het onderwijs.

Weet wat er moet gebeuren als de uitslag positief is:

- de leerling mag dit doorgeven aan de school;
- de leerling gaat naar huis, gaat thuis in isolatie en krijgt het dringende advies om contact op te nemen met de GGD voor een test bij een GGD-testlocatie. De huisgenoten gaan in quarantaine. LET OP: zorg dat de leerling een informatiebrief van de GGD meekrijgt met de toepasselijke adviezen.

7. Afronding

De leerling stopt de zelftest in een plastic zakje en knoopt deze dicht. Daarna maakt hij/zij de tafel schoon met schoonmaakmiddel. Daarna gooit de leerling de spullen in de prullenbak, wast zijn handen goed en verlaat de testruimte.